

ТОДОСИЙЧУК Владимир Леонидович - кандидат педагогических наук, доцент, доцент кафедры административного менеджмента и альтернативных источников энергии, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Академична, 11, e-mail: todos@vsau.vin.ua)

УДК 631.162

DOI: 10.37128/2411-4413-2019-6-13

**УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ
СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА: ЗМІСТ,
ЕТАПИ ТА НАПРЯМИ ©**

СОБЧИШИН В.М.,
*кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів і кредиту,*

ДРОБОТЯ Я.А.,
*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів і кредиту,
Полтавська державна аграрна академія
(м. Полтава)*

Викладено власне бачення сутнісної характеристики процесу управління фінансовою стійкістю підприємства як процесу прийняття стратегічних і оперативних управлінських рішень щодо розробки й реалізації системи принципів і методів формування такого стану фінансових ресурсів, який би забезпечив підприємству перевищення точки беззбитковості, платоспроможність, кредитоспроможність та фінансову рівновагу. Деталізовано етапи процесу управління фінансовою стійкістю підприємства, що дають змогу забезпечити її необхідний рівень, до яких, зокрема, віднесено: визначення цілей, суб'єктів та об'єктів управління; виявлення елементів об'єкта управління; визначення методів впливу на чинники управління; розроблення стратегії забезпечення фінансової стійкості підприємства; реалізація стратегії; моніторинг. Розкрито механізм управління фінансовою стійкістю підприємства з деталізацією стратегічних, тактичних цілей та інструментів реалізації її елементів забезпечення цих цілей.

Обґрунтовано, що управління фінансовою стійкістю підприємства має здійснюватися в напрямках, які охоплює її комплексний аналіз: загальна оцінка, розрахунок абсолютних і відносних показників, визначення порогу рентабельності й запасу фінансової стійкості. Оскільки графік беззбитковості операційної діяльності підприємства відображає лише грошове вираження порогу рентабельності, то зроблено висновок, що рішення у сфері управління прибутком підприємства мають прийматися за окремими видами товарів.

Ключові слова: управління, фінансова стійкість, підприємство, точка беззбитковості, запас фінансової міцності, прибуток, стратегія забезпечення фінансової стійкості.

Табл.: 2. Рис.: 3. Літ.: 9.

**ENTERPRISE FINANCIAL FIRMNESS MANAGEMENT:
CONTENT, STAGES, AND DIRECTIONS**

SOBCHYSHYN Vitaliy,
*Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor of Finance and Credit Department,*

DROBOTYA Yana,
*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of Finance and Credit Department,
Poltava State Agrarian Academy
(Poltava)*

The own viewpoint of the essential characteristics of financial firmness management process as a process of making strategic and operational managerial decisions as to developing and implementing the system of principles and methods of forming such a state of financial resources, which would enable enterprise to achieve profitability, solvency, creditworthiness, and financial equilibrium was formulated. The stages of enterprise financial firmness management process were worked out in details; these stages enable to ensure its necessary level, and, in particular, they include: defining aims, subjects and objects of management; revealing the elements of the object of management; determining the methods of influence on the factors of management; developing the strategy of ensuring enterprise financial firmness; strategy implementation, and monitoring. The mechanism of enterprise financial firmness management was disclosed together with detailing strategic, tactical targets and instruments of implementation and elements of achieving these goals.

It was substantiated that enterprise financial firmness management has to be conducted according to the directions which include its complex analysis: general evaluation, calculation of absolute and relative indices, determining profitability break-even point and reserve of financial firmness. As the graph of loss free operation activity of enterprise reflects only monetary value of profitability break-even point the conclusion was made that decisions as to enterprise profit management have to be made concerning separate kinds of goods.

Key words: management, financial firmness, enterprise, break-even point, stock of financial strength, profit, strategy of providing financial firmness.

Tabl.: 2. Fig.: 3. Lit.: 9.

УПРАВЛЕНИЕ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТЬЮ ПРЕДПРИЯТИЯ: СОДЕРЖАНИЕ, ЭТАПЫ И НАПРАВЛЕНИЯ

*СОБЧИШИН Виталий Николаевич,
кандидат экономических наук,
доцент кафедры финансов и кредита,*

*ДРОБОТЯ Яна Анатолієвна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів і кредиту
Полтавська державна аграрна академія
(г. Полтава)*

Изложено свое видение сущностной характеристики процесса управления финансовой устойчивостью предприятия как процесса принятия стратегических и оперативных управленческих решений по разработке и реализации системы принципов и методов формирования такого состояния финансовых ресурсов, который бы обеспечил предприятию превышение точки безубыточности, платежеспособность, кредитоспособность и финансовое равновесие. Детализированы этапы процесса управления финансовой устойчивостью предприятия, что позволяют обеспечить ее необходимый уровень, к которым, в частности, отнесены: определение целей, субъектов и объектов управления; выявление элементов объекта управления; определение методов воздействия на факторы управления; разработка стратегии обеспечения финансовой устойчивости предприятия; реализация стратегии; мониторинг. Раскрыт механизм управления финансовой устойчивостью предприятия с детализацией стратегических, тактических целей, а также инструментов реализации и элементов обеспечения этих целей.

Обосновано, что управление финансовой устойчивостью предприятия должно осуществляться в направлениях, которые охватывает ее комплексный анализ: общая оценка, расчет абсолютных и относительных показателей, определение порога рентабельности и запаса финансовой устойчивости. Поскольку график безубыточности операционной деятельности предприятия отражает только денежное выражение порога рентабельности, то сделан вывод, что решения в сфере управления прибылью предприятия должны приниматься по отдельным видам товаров.

Ключевые слова: управление, финансовая устойчивость, предприятие, точка безубыточности, запас финансовой прочности, прибыль, стратегия обеспечения финансовой устойчивости.

Табл.: 2. Рис.: 3 Лит.: 9.

Постановка проблеми. У сучасних умовах постійного забезпечення конкурентних переваг перед кожним підприємством повсякчас постає вибір між фінансовою стійкістю та максимізацією прибутковості. Разом із тим науковці, визначаючи сутність фінансової стійкості, пов'язують її зі станом суб'єкта господарювання, за якого ресурси, вкладені в підприємницьку діяльність, повинні окупитися за рахунок грошових надходжень, а отриманий прибуток – забезпечувати самофінансування і незалежність підприємства від зовнішніх джерел формування активів [1, с. 403; 2, с. 243; 3, с. 325]. Із такого трактування випливає, що управління прибутком є одним із напрямів забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Значущими для вирішення вказаної дилеми є управлінські методи (методи формування, розподілу і розміщення фінансових ресурсів, методи мінімізації фінансових ризиків, методи стимулювання інноваційної діяльності, методи управління вартістю капіталу, методи фінансового контролю, методи преміювання та стимулювання на підприємстві), які дозволяють знайти баланс між ризиком, прибутком, фінансовою стійкістю кожному окремому суб'єкту господарювання.

Таким чином, важливість забезпечення фінансової стійкості підприємства вимагає управління нею та пояснює практичне значення й актуальність подальших досліджень цього процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання управління фінансовою стійкістю підприємства викладені у працях ряду науковців, зокрема І. Бланка [4], Ю. Вердієвої [5], Н. Гапак [6], Л. Докієнко [7], Ю. Тютюнника [3], І. Фурман [8] та інших.

Так, аналіз трактування сутності управління фінансовою стійкістю підприємства (табл. 1) засвідчує, що необхідними результатами такого процесу є наступні:

Таблиця 1

Погляди науковців на зміст управління фінансовою стійкістю підприємства

Сутність погляду	Автор, джерело
Сукупність форм і методів реалізації процедур, спрямованих на збереження стійкості та конкурентоспроможності суб'єкта господарювання на ринку.	Ю. Вердієва [5, с. 87]
Процедура розробки й реалізації управлінських рішень, пов'язаних із забезпеченням такого стану фінансових ресурсів і активів, їх формування та розподілу, який би дозволив підприємству розвиватися на основі зростання прибутку і капіталу при збереженні платоспроможності й кредитоспроможності, забезпечення та підтримання його фінансової рівноваги.	Л. Докієнко [7, с. 63]
Система принципів і методів розроблення та реалізації управлінських рішень щодо формування й розподілу фінансових ресурсів задля забезпечення зростання вартості ділової одиниці та її фінансової рівноваги у тривалому періоді.	І. Приймак [9, с. 145]
Процес розробки та впровадження управлінських рішень, які на основі діагностики стану фінансової стійкості, виявлення факторів, що дестабілізують стійкість розвитку, дозволяють привести цілі та завдання діяльності підприємства у відповідність до умов внутрішнього і зовнішнього середовища, забезпечити збалансованість формування, розподілу та використання фінансових ресурсів на всіх стадіях відтворювального процесу.	І. Фурман [8, с. 31]

Джерело: узагальнено авторами

- приведення цілей і завдань діяльності суб'єкта господарювання у відповідність до умов внутрішнього і зовнішнього середовища;
- розвиток на основі зростання прибутку і капіталу;
- збереження конкурентоспроможності, фінансової рівноваги, стійкості, платоспроможності, кредитоспроможності;
- збалансованість формування, розподілу та використання фінансових ресурсів;
- зростання вартості підприємства.

Водночас потребують уточнення зміст, етапи і напрями управління фінансовою стійкістю підприємства, існує необхідність подальших напрацювань із графічної інтерпретації точки беззбитковості й зони фінансової міцності як у цілому по операційній діяльності, так і за окремими видами товарів суб'єкта господарювання, що актуалізує та визначає мету даного дослідження.

Важливими в управлінні фінансовою стійкістю підприємства є методичні наслідки управління прибутком із використанням операційного важеля (левериджу), що викладені нами раніше у [10, с. 57–58].

Формулювання цілей статті. Метою статті є висвітлення результатів дослідження змісту, етапів і напрямів управління фінансовою стійкістю підприємства.

Виклад основних результатів дослідження. Вивчення поглядів науковців на управління фінансовою стійкістю дало змогу сформулювати власне бачення його змісту та розуміти під ним процес прийняття стратегічних і оперативних управлінських рішень щодо розробки й реалізації

системи принципів і методів формування такого стану фінансових ресурсів, який би забезпечив підприємству перевищення точки беззбитковості, платоспроможність, кредитоспроможність та фінансову рівновагу.

Управління фінансовою стійкістю підприємства, з нашого погляду, починається із формування та означення етапів цього процесу (табл. 2).

Таблиця 2

Етапи управління фінансовою стійкістю підприємства

Етап	Зміст етапу
1. Визначення цілей, суб'єктів та об'єктів управління	- мета – забезпечення оптимального рівня фінансової стійкості підприємства з позиції фінансового менеджменту; - визначення стратегічних і тактичних цілей на шляху реалізації мети; - об'єкти – діяльність підприємства або його окремого підрозділу, певний виробничий процес, фінансова діяльність, прибуток, фінансові ресурси; - суб'єкти – керівники вищої ланки, фінансові менеджери, фінансові служби і відділи, аналітики з фінансової безпеки
2. Виявлення елементів об'єкта управління	- оцінювання поточного стану та рівня фінансової стійкості; - визначення та оцінювання чинників, що впливають на елементи управління
3. Визначення методів впливу на чинники управління	- застосування інструментарію управління фінансовою стійкістю: засоби, методи, важелі, способи здійснення
4. Розроблення стратегії забезпечення фінансової стійкості підприємства	- формування конкретної стратегії щодо управління фінансовою стійкістю на основі мети й цілей, що були визначені стосовно управління стійкістю; - узгодження сформованої стратегії із загальною стратегією підприємства
5. Реалізація стратегії	- реалізація тактичних цілей; - реалізація стратегічних цілей
6. Моніторинг	- аналіз фінансової стійкості підприємства; - контроль за виконанням завдань і досягненням мети діяльності підприємства (забезпечення оптимального рівня фінансової стійкості підприємства); - коригування процесу реалізації стратегії

Джерело: власна розробка

На першому етапі системи управління фінансовою стійкістю слід чітко окреслити мету здійснення управління, оскільки саме вона визначає концепцію розвитку підприємства, основні напрями його ділової активності та служить орієнтиром у середовищі ринкових перетворень. Вважаємо, що мета управління фінансовою стійкістю підприємства має бути органічно поєднана з головною метою фінансового менеджменту в цілому й головною метою діяльності підприємства та реалізуватися в єдиному комплексі.

Тому головну мету управління фінансовою стійкістю вбачаємо у забезпеченні фінансової безпеки та стабільності функціонування й розвитку підприємства у довгостроковій перспективі, балансуючи між ризиком і прибутком. Відповідно, досягнення балансу між фінансовою стійкістю та прибутком у процесі розвитку й функціонування підприємства дає змогу формувати оптимальну й гнучку структуру капіталу, забезпечувати кредитоспроможність, платоспроможність і ліквідність, збалансувати грошові потоки, маневрувати грошовими коштами, формувати оптимальну структуру активів, забезпечувати постійне стабільне перевищення доходів над витратами, знаходити компроміс між постійними й змінними витратами, максимізувати прибуток.

Спільним для кожного етапу управління фінансовою стійкістю є використання відповідних інструментів, а тому при розробленні механізму управління фінансовою стійкістю на підприємстві доцільно визначити конкретний інструментарій для кожного етапу цього процесу управління.

Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства з деталізацією стратегічних, тактичних цілей та інструментів реалізації й елементів забезпечення цих цілей подано на рис. 1.

Управління фінансовою стійкістю підприємства, на нашу думку, має здійснюватися в напрямках, які охоплює її комплексний аналіз (загальна оцінка, розрахунок абсолютних і відносних показників, визначення порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості/міцності). Згідно з [3; 6], загальна оцінка фінансової стійкості передбачає аналіз стійкості джерел формування капіталу, ресурсної стійкості, стійкості управління. Розрахунок системи абсолютних показників забезпеченості запасів і поточних біологічних активів джерелами їх формування проводиться з метою встановлення типу фінансової стійкості підприємства.

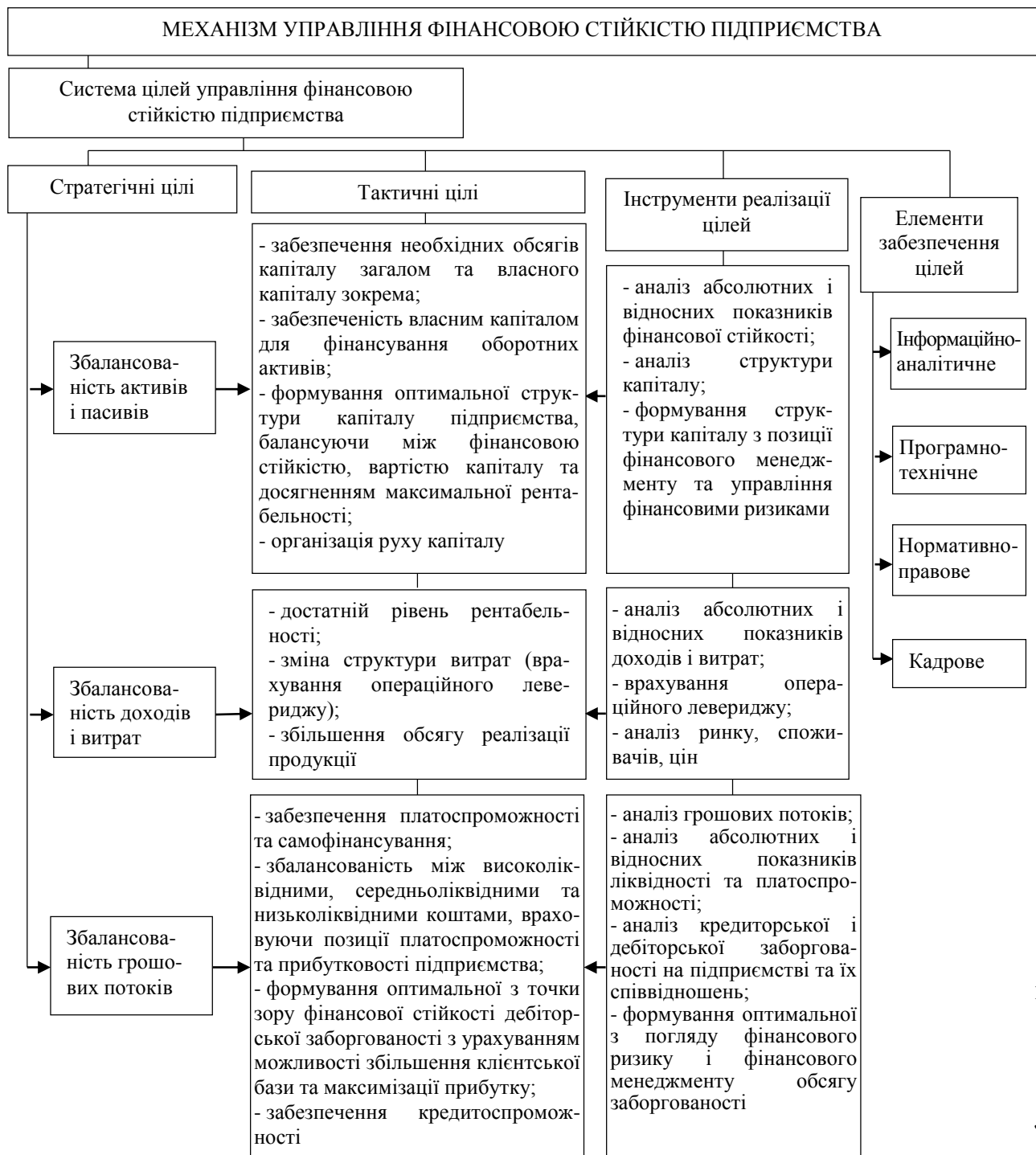

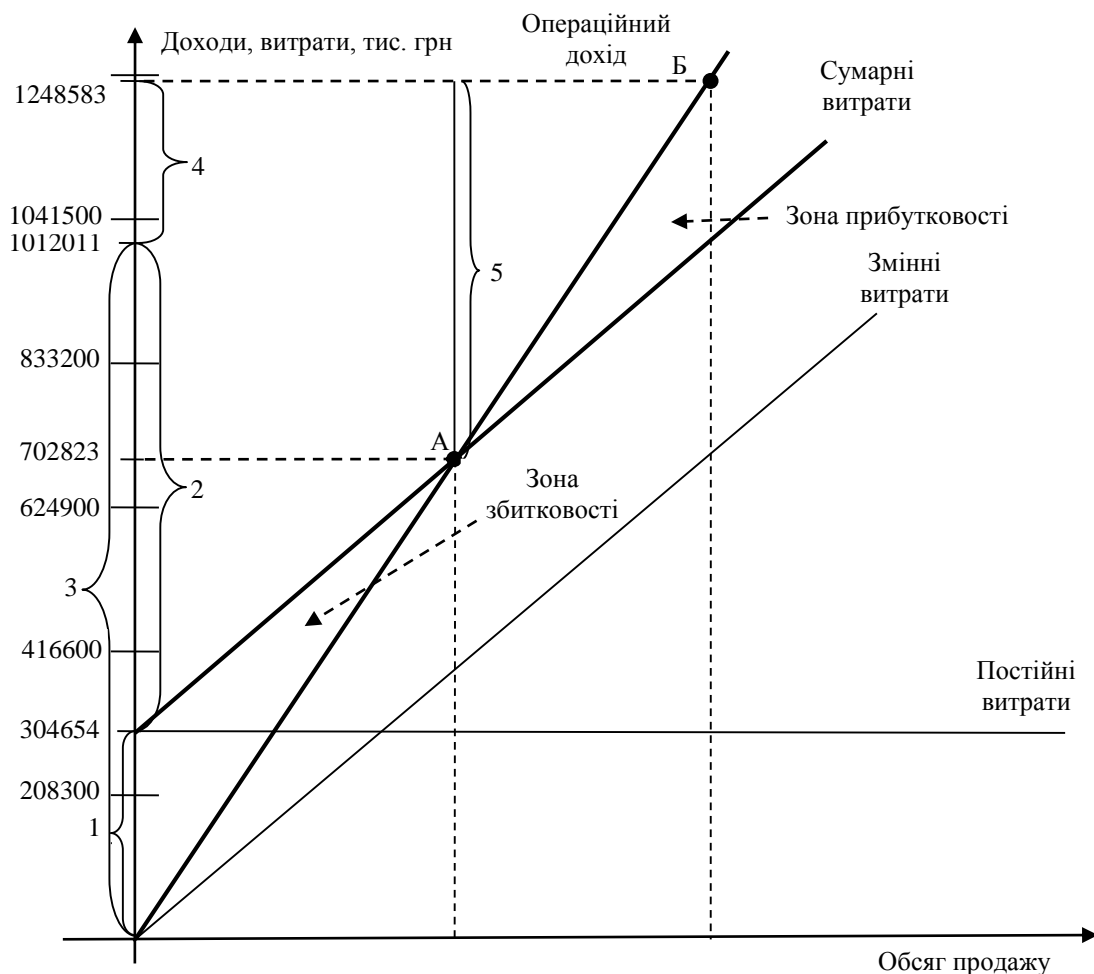
Рис. 1. Схематичне зображення механізму управління фінансовою стійкістю підприємства
Джерело: узагальнено авторами на основі [4; 11]

За допомогою відносних показників здійснюється розрахунок коефіцієнтів структури джерел формування капіталу, стану оборотних активів і основного капіталу. Дослідження порогу рентабельності (точки беззбитковості/межі рентабельності) та запасу фінансової стійкості передбачає аналіз факторів формування показників, які характеризують стабільність функціонування підприємства з позиції забезпечення прибутковості операційної діяльності.

Таким чином, напрямами управління фінансовою стійкістю підприємства, з нашого погляду, є управління структурою капіталу, управління оборотними активами, управління грошовими потоками, управління необоротними активами, управління витратами і прибутком.

Проблемою графічної інтерпретації точки беззбитковості й зони фінансової міцності в цілому по операційній діяльності підприємства є неможливість розрахунку порогової кількості за всією номенклатурою товарів, що ним реалізуються. В такому випадку графік беззбитковості операційної діяльності підприємства відобразить тільки грошове вираження порогу рентабельності, а тому лише виконує інформаційну функцію й забезпечує ілюстрацію досягнення суб'єктом господарювання межі рентабельності по операційній діяльності в грошовому еквіваленті та не дає змоги застосувати графічний метод в управлінні беззбитковістю.

Графічну інтерпретацію точки беззбитковості й зони фінансової міцності операційної діяльності ТОВ ІПК «Полтавазернопродукт» Глобинського району Полтавської області у 2018 р. ілюструє рис. 2. Так, фактичний операційний дохід досліджуваного підприємства у 2018 р. перевищив його точку беззбитковості та забезпечив підприємству запас фінансової стійкості (545760 тис. грн, або 43,7 %).

Умовні позначення: А – точка беззбитковості (702823 тис. грн); Б – точка фактичного операційного доходу (1248583 тис. грн); 1 – сума постійних витрат (304654 тис. грн); 2 – сума змінних витрат (707357 тис. грн); 3 – сума сукупних витрат (1012011 тис. грн); 4 – прибуток від операційної діяльності (236572 тис. грн); 5 – зона фінансової стійкості (545760 тис. грн).

Рис. 2. Графічна інтерпретація точки беззбитковості та зони фінансової стійкості ТОВ ІПК «Полтавазернопродукт» Глобинського району Полтавської області у 2018 р.

Джерело: побудовано за даними підприємства

Тому, зважаючи на зазначене, рішення у сфері управління прибутком підприємства, з нашого погляду, мають прийматися за окремими видами товарів. У 2018 р. для ТОВ ІПК «Полтавазернопродукт» при реалізації пшениці озимої поріг рентабельності у грошовому вираженні становив 32441 тис. грн, що відповідало пороговій кількості 101183 ц (рис. 3).

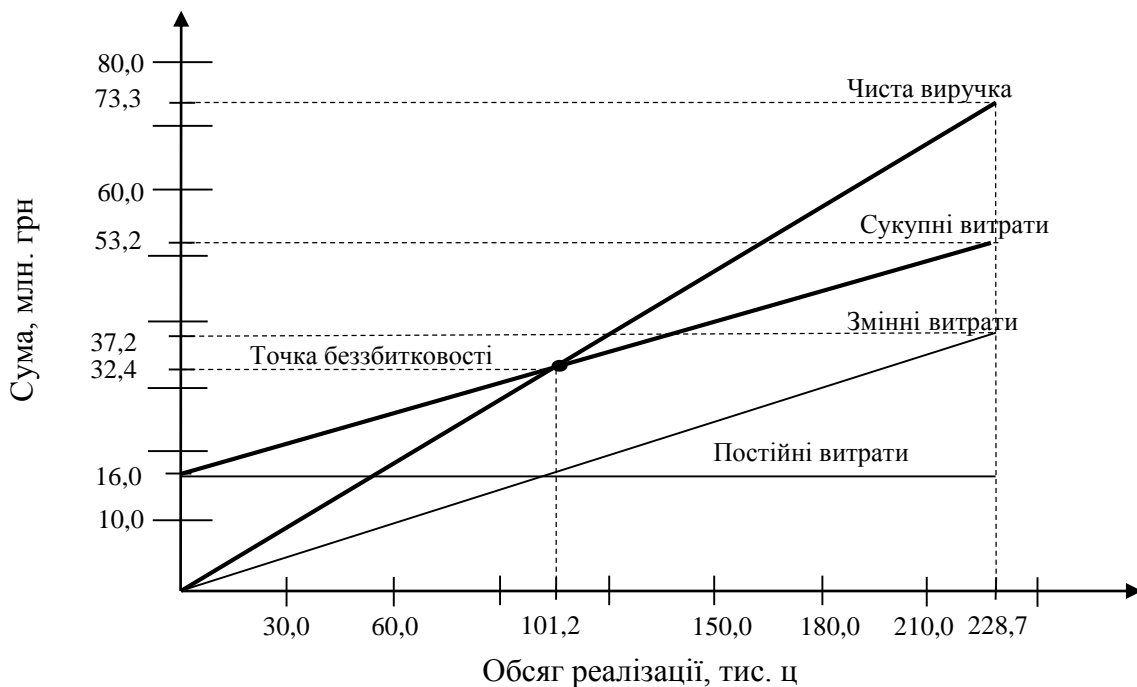

Рис. 3. Графічне зображення точки безбитковості реалізації пшениці озимої для ТОВ ШК «Полтавазернопродукт» Глобинського району Полтавської області у 2018 р.
Джерело: побудовано за даними підприємства

Якщо піднімати чи опускати пряму виручки та/або пряму сукупних витрат, можна визначити нові точки безбитковості, які відповідають новим обсягам і виручці від реалізації пшениці озимої у ТОВ ШК «Полтавазернопродукт», при цьому маневруючи структурою витрат.

Висновки. Управління фінансовою стійкістю варто розглядати як процес прийняття стратегічних і оперативних управлінських рішень щодо розробки й реалізації системи принципів і методів формування такого стану фінансових ресурсів, який би забезпечив підприємству перевищення точки безбитковості, платоспроможність, кредитоспроможність та фінансову рівновагу.

Управління фінансовою стійкістю підприємства для забезпечення її необхідного рівня має включати наступні етапи: визначення цілей, суб'єктів та об'єктів управління; виявлення елементів об'єкта управління; визначення методів впливу на чинники управління; розроблення стратегії забезпечення фінансової стійкості підприємства; реалізація стратегії; моніторинг. Напрямами управління фінансовою стійкістю підприємства при цьому є управління структурою капіталу, управління оборотними активами, управління грошовими потоками, управління необоротними активами, управління витратами і прибутком. Оскільки графічна інтерпретація точки безбитковості й зони фінансової міцності в цілому по операційній діяльності підприємства можлива лише в грошовому вираженні, то об'єктом управління у процесі забезпечення фінансової стійкості підприємства є співвідношення витрат, обсягу й прибутку за окремими видами товарів.

Перспективи подальших досліджень означеного напрямку вбачаємо у формуванні стратегії управління фінансовою стійкістю підприємства.

Список використаних джерел

1. Крутова А. С., Нестеренко О. О. Мультифункціональна модель опису фінансового капіталу в інтегрованому звіті. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики* : зб. наук. праць. 2017. Вип. 2. С. 397–404.
2. Томчук О. Ф. Оцінка фінансової стійкості – важлива характеристика фінансового стану підприємства. *Економічні науки. Сер. Облік і фінанси* : зб. наук. праць. 2015. Вип. 12 (45). Частина 2. С. 240–249.
3. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Частина I. Полтава : ПДАА, 2009. 406 с.
4. Бланк И. Л. Финансовый менеджмент : учебн. курс. Київ : Ника-Центр, Эльга, 2001. 528 с.
5. Вердиева Ю. Н. Управление финансово-экономической устойчивостью предприятия в условиях экономического кризиса. *Вологдинские чтения*. 2009. № 74. С. 86–89.

6. Гапак Н. М., Капштан С. А. Особливості визначення фінансової стійкості підприємства. *Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. Економіка*. 2014. Вип. 1. С. 191–196.
7. Докієнко Л. М. Методологічні принципи управління фінансовою стійкістю підприємств торгівлі. *Вісник КНТЕУ*. 2004. № 2. С. 63–75.
8. Фурман І. В. Процес управління фінансовою стійкістю підприємства та шляхи його вдосконалення. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2017. № 1 (19). С. 31–36.
9. Приймак І. І. Організація стратегічного управління суб'єктами господарювання в економіці України. *Вісник Львівського університету. Сер. економічна*. 2006. Вип. 36. С. 143–147.
10. Собчишин В. М. Управління прибутком підприємства. *Менеджмент XXI століття: глобалізаційні виклики* : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., 23–24 квіт. 2019 р. Полтава : Сімон, 2019. С. 56–58.
11. Отенко І. П., Азаренков Г. Ф., Івашченко Г. А. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 156 с.

References

1. Krutova, A.S. & Nesterenko, O.O. (2017). Multifunktionalna model opysu finansovoho kapitalu v intehrovanomu zvitі [Multifunctional model of financial capital description in integrated report]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky – Financial and credit activity: problems of theory and practice*, 2, 397-404 [in Ukrainian].
2. Tomchuk, O.F. (2015). Otsinka finansovoi stiikosti – vazhlyva kharakterystyka finansovoho stanu pidpriemstva [Assessment of financial stability is an important characteristic of financial state of enterprise]. *Ekonomichni nauky. Seriiia Oblik i finansy – Economic Sciences. Series Accounting and finance*, 12 (45). (Vols. 2), 240-249 [in Ukrainian].
3. Tiutiunyk, Yu.M. (2009). *Finansovyi analiz [Financial analysis]*. (Vols. 2). Poltava: PDAA [in Ukrainian].
4. Blank, I.L. (2001). *Finansovyi menedzhment [Financial management]*. Kyiv: Nyka-Tsentr, Элha [in Ukrainian].
5. Verdieva, Yu.N. (2009). Upravlenie finansovo-ekonomicheskoy ustoychivostyu predpriyatiya v usloviyah ekonomicheskogo krizisa [Management of financial and economic stability of the enterprise in the conditions of economic crisis]. *Vologdinskie chteniya – Vologda readings*, 74, 86-89 [in Russian].
6. Napak, N.M. & Kapshtan, S.A. (2014). Osoblyvosti vyznachennia finansovoi stiikosti pidpriemstva [Features of determining the financial stability of the enterprise]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriiia Ekonomika – Scientific Bulletin of Uzhgorod University. Series Economics*, 1, 191-196 [in Ukrainian].
7. Dokiienko, L.M. (2004). Metodolohichni pryntsyipy upravlinnia finansovoiu stiikistiu pidpriemstv torhivli [Methodological principles of financial stability management of trade enterprises]. *Visnyk KNTEU – Herald KNUTE*, 2, 63-75 [in Ukrainian].
8. Furman, I.V. (2017). Protsey upravlinnia finansovoiu stiikistiu pidpriemstva ta shliakhy yoho vdoskonalennia [Process management and enterprise financial stability ways to improve]. *Ekonomika. Menedzhment. Biznes – Economics. Management. Business*, 1 (19), 31-36 [in Ukrainian].
9. Pryimak, I.I. (2006). Orhanizatsiia stratehichnoho upravlinnia subiektamy hospodariuvannia v ekonomitsi Ukrainy [Organization of strategic management of economic entities in the economy of Ukraine]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia ekonomichna – Visnyk of the Lviv University. Economy Series*, 36, 143-147 [in Ukrainian].
10. Sobchyshyn, V.M. (2019). Upravlinnia prybutkom pidpriemstva [Managing profit of the enterprise]. Proceedings from M21CGC '19: *III Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia «Menedzhment XXI stolittia: hlobalizatsiini vyklyky» – The Third International Scientific and Practical Conference «Management of the XXI century: globalization challenges»*. (pp. 56-58). Poltava: TOV «Simon» [in Ukrainian].
11. Otenko, I.P., Azarenkov, H.F., & Ivashchenko, H.A. (2015). *Finansovyi analiz [Financial analysis]*. Kharkiv: KhNEU im. S. Kuznetsia [in Ukrainian].

Інформація про авторів

СОБЧИШИН Віталій Миколайович – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів і кредиту, Полтавська державна аграрна академія (36003, вул. Г. Сковороди, 1/3, e-mail: sobchyshyn@ukr.net).

ДРОБОТЯ Яна Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту, Полтавська державна аграрна академія (36003, вул. Г. Сковороди, 1/3, e-mail: yana.drobotya@gmail.com).

SOBCHYSHYN Vitaliy – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Finance and Credit Department, Poltava State Agrarian Academy (36003, 1/3 Skovorody str., e-mail: sobchyshyn@ukr.net).

DROBOTYA Yana – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Finance and Credit Department, Poltava State Agrarian Academy (36003, 1/3 Skovorody str., e-mail: yana.drobotya@gmail.com).

СОБЧИШИН Виталий Николаевич – кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов и кредита, Полтавская государственная аграрная академия (36003, ул. Г. Сковороды, 1/3, e-mail: sobchyshyn@ukr.net).

ДРОБОТЯ Яна Анатолієвна – кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов и кредита, Полтавская государственная аграрная академия (36003, ул. Г. Сковороды, 1/3, e-mail: yana.drobotya@gmail.com).

УДК 336.7

DOI: 10.37128/2411-4413-2019-6-14

**ВАЖЛИВІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ
СЦЕНАРНОГО ПЛАНУВАННЯ ПРИ
ФОРМУВАННІ ЕКОНОМІЧНОГО
КАПІТАЛУ БАНКУ ©**

ШЕВЧУК А.М.,
*кандидат економічних наук,
викладач кафедри податків
та фіскальної політики
Тернопільського національного
економічного університету,
м. Тернопіль*

Збільшення обсягів фінансової діяльності банків, кількості виконуваних ними функцій, зростання операцій та ріст їх вагомості на фінансових ринках призводить до збільшення кількості ризиків та періоду їх настання, які негативно можуть впливати на роботу банківської установи та призвести до фінансових втрат. Умови конкурентного середовища на ринках фінансово-банківських послуг ставлять все більш високі вимоги до систем управління ризиками банків. У зв'язку з цим постійно зростає число банків, які прагнуть до вдосконалення систем управління ризиками та їх приведення у відповідність з передовими міжнародними практиками.

Ключові слова: економічний капітал, ризик, сценарне планування, фаза ділового циклу, фаза життєвого циклу, капітал.

Табл.: 1. Рис.: 1. Літ.: 8.

**THE IMPORTANCE AND EFFECTIVENESS OF SCENARIO PLANNING IN THE
FORMATION OF BANK ECONOMIC CAPITAL**

SHEVCHUK Anton,
*Ph.D., Lecturer in the Department of Taxation and Fiscal Policy
Ternopil National Economic University
(Ternopil)*